

بنام خداوند جان و دین

حقیقت مهم است

یک راهنمای شهروندی برای تمایز حقایق از

دروغ‌ها و توجیه بیگیری اخبار جعلی

مؤلف: برویس بارتلت

مترجم: سیدعلی موسوی

سرشناسه :	بارتلت ، بروس
عنوان و نام پدیدآور :	Bartlett , Bruce
حقیقت مهم است : یک راهنمای شهروندی برای تمایز حقایق از دروغ‌ها و توقف پیگیری اخبار جعلی / نویسنده بروس بارتلت ؛ مترجم سیدعلی موسوی.	
مشخصات نشر :	تهران: نسل روشن، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری :	۱۱۴ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک :	۲۷۰۰۰۰ ریال : ۶-۶۱۶۹۰-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	عنوان اصلی: The truth matters : a citizen's guide to separating facts from lies and stopping fake news in its tracks
عنوان دیگر :	یک راهنمای شهروندی برای تمایز حقایق از دروغ‌ها و توقف پیگیری اخبار جعلی.
موضوع :	روزنامه‌نگاری -- تاریخ -- قرن ۲۱م.
موضوع :	Journalism -- History -- 21st century
موضوع :	استناد خبر
موضوع :	Attribution of news
موضوع :	مخاطبان اخبار
موضوع :	News audiences
سهمه افزا :	موسوی، سیدعلی، ۱۳۶۴مرداد - مترجم
ه بندی کتاب :	۱۳۹۷/۲/۲۷/۴۸۱۵/PN
رده بندی دیویی :	۹۰۰/۰۷۰
شماره کتابشناسی سی :	۵۲۳۷۰۰

حقیقت مهم است، یک راهنمای شهروندی برای تمایز حقایق از دروغ‌ها و توقف پیگیری اخبار جعلی

ناشر: انتشارات نسل روشن	نویسنده: بروس بارتلت
مترجم: سیدعلی موسوی	گرافیک: طاهره پورهاشمی
طراح جلد: ارسطو خوش‌حساب	چاپخانه صحافی: نسل روشن
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸	شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۲۷۰۰۰۰ ریال	شابک: ۶-۶۱۶۹۰-۶۲۲-۹۷۸

آدرس: تهران - میدان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهید نظری شرقی. پلاک ۶۱ طبقه چهارم واحد ۴۴ B

۶۶۹۵۳۱۲۶

www.nasleroshan.com

@nasle_roshan

@nasleroshan

تمامی مسئولیت‌ها و حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به نویسنده است. هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی و ... را ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست

مقدمه	۷
فصل اول: چرا رسانه‌های سنتی دیگر نیازهایمان را برآورده نمی‌کنند.....	۱۰
فصل دوم: تفاوت میان منابع دست‌اول و دست‌دوم.....	۱۷
فصل سوم: نحوه‌ی استفاده از پیوندها	۲۳
فصل چهارم: ابهام در قراردادهای رسانه‌ای	۲۹
فصل پنجم: تکنیک‌های خبرنگاری که امکان دارد به‌جای شفاف‌سازی منابع، روش چهارم را انگیز داشته باشند	۳۷
فصل ششم: اعتماد به منابع دانشگاهی	۴۵
فصل هفتم: کتابخانه محلی را ما باید خدمات خبری ارائه کند	۵۳
فصل هشتم: اعداد باید در قالب یک پارچه باشند	۵۹
فصل نهم: نسبت به برجسبازی فراموشه آگاه باشید	۶۷
فصل دهم: مخاطرات رأی‌گیری	۷۵
فصل یازدهم: استفاده از ویکی‌پدیا	۸۳
فصل دوازدهم: مشکلات اخبار جعلی	۸۹
فصل سیزدهم: طراحی روزنامه‌ی خودتان	۹۷
فصل چهاردهم: نظرات سرمقاله	۱۰۳
فصل پانزدهم: نحوه‌ی مبارزه با اخبار جعلی	۱۰۹

مقدمه

روزی روزگاری آمریکایی‌ها می‌توانستند روزنامه‌ی محلی خود را بتوانند در یک هفته‌نامه‌ی خبری عضو شوند و سی دقیقه اخبار ملی را هر شب در تلویزیون نگاه کنند. در این شرایط آن‌ها مطمئن می‌شدند که تمام مسائل مهم و ارزشمند برای زندگی‌شان را می‌دانند.

آن روزها دیگر گذاشتند روزنامه‌ها پوشش خبری خود را به طرز قابل توجهی کاهش داده‌اند، هفته‌نامه‌های خبری سایه‌ای از عملکرد پیشینشان هستند و پخش غروب شبکه‌ها تنها توسط کسری از بینندگان پیشین تماشا می‌شوند.

در همین میان، هم‌اکنون تعدادی شبکه‌ی خبری کلی هستند که ۲۴ ساعته و هر روز اخبار پخش می‌کنند؛ تقریباً تمام منابع سنتی خبر امروزه در اینترنت موجود هستند؛ و هزاران منبع خبری جدید را اینترنت هستند که به‌صورت دائم برای جلب توجه ما رقابت می‌کنند.

معتادان خبر عاشق ازدیاد خروجی‌های خبری و طرق متنوع برای کسب آن هستند - آن‌ها از گوشی‌هایشان، تویتر، فیس‌بوک و بخش‌های دیگر برای کسب خبر بهره می‌گیرند. اما یک فرد معمولی به‌واسطه‌ی

بداهت‌نگی و ترکیب ناهمگون اطلاعات دچار دستپاچی می‌شود. بسیاری از افراد همه‌چیز را به‌صورت درهم دریافت کرده و از اخبار مهم و تاثیرگذار برای خودشان غافل می‌شوند، درحالی‌که سایرین تنها به دنبال اخبار موردعلاقه‌ی خود می‌روند که می‌تواند اخبار ورزشی و سرگرمی یا خبرهای بازار سهام باشد. زمانی که صحبت از سیاست می‌شود، تمایل فزاینده‌ای به کسب اخبار از منابع موردعلاقه وجود دارد و بدین ترتیب فرد اخبار سیاسی را تنها از منابعی دریافت می‌کند که با ایدئولوژی و دیدگاه وی همخوانی داشته باشند.

بسیاری از افراد پیش از ظهور کابل و اینترنت زندگی ساده‌تری داشتند، اما آب ریخته شده را دیگر نمی‌توان به داخل بطری بازگرداند. در عوض باید خودمان را با چشم‌پوشی و به تکامل خبری هماهنگ کنیم. باید یاد بگیریم که در برابر منابع خبری خودمان فهمیده‌تر عمل کنیم و از «اخبار جعلی» یا «حقایق جایگزین» که توسط افراد علاقه‌مند به افزایش کلیک بخش می‌شوند آگاه باشیم، حتی اگر چنین اخباری مبهم یا نیمه‌صحیح باشند. حتی امکان دارد این اخبار توسط دولت‌های خارجی و با استفاده از آزادی بیان ما علیه خودمان توزیع شده باشند. بنابراین کردن ما به اهداف خودشان برسند.

دوست داشته باشید یا نه، افراد مجبورند تا حد معینی اخبار خودشان را جمع‌آوری کنند و بدین ترتیب باید تکنیک‌های ژورنالیستی و ترفندهای متنوع این عرصه را بیاموزند. خوشبختانه اینترنت این کارها را نسبتاً ساده کرده است. روش‌هایی که در این کتاب ترسیم می‌کنم، دهه‌ها است که توسط خودم استفاده می‌شوند و برای بنده که نقش مدیر کارکنان در

کمیته‌ی کنگره، عضو کارکنان کاخ سفید و روزنامه‌نگار عضو سندیکا را داشته‌ام. به‌خوبی عمل کرده‌اند. غالباً تعجب می‌کنم که خبرنگاران روزنامه‌های برتر نظیر نیویورک تایمز از این رویکردها اطلاعی ندارند. شاید به این خاطر که آن‌ها با روش‌های دانشکده‌ی خبرنگاری که مربوط به عصر پیش از اینترنت هستند، وصلت کرده‌اند.

مدل من یک کتاب مشهور تحت عنوان «آلمان‌های سبک» نوشته‌ی ویلیام استایونز^۲ و ای.بی. وایت^۳ است. نسل‌هایی از نویسندگان نحوه‌ی نگارش را از این کتاب ساده آموخته‌اند که عمده‌ی آن از قواعد دستور زبان دوران مدرسه تشکیل شده‌اند که یا آن‌ها را به خاطر نمی‌آوریم یا اینکه همان موقع خوب نیدرستیتم. انتظار دارم نوشته‌های من در این کتاب از منظر جمع‌آوری و استفاده از خبر به همان اندازه آشنا باشند، اما همچنین انتظار دارم که تمامی مخاطبین از شهروندان آگاه تا خبرنگاران حرفه‌ای به نکاتی برسند که پیش‌تر از آن آگاه نبوده‌اند. بسیاری از منابعی که در طول کتاب ذکر کرده‌ام، در ضمیمه‌ی «منابع پیشنهادی» آورده شده‌اند.

^۲Elements of Style

^۳William Strunk Jr.

^۴E.B. White